

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Omgevingsanalyse Coronavirus

Analyseperiode 14:00 uur d.d. 6 februari – 13:00 uur d.d. 7 februari

_____, DCo VWS | met input van BZ (_____) en SZW (_____)

10.2e

Wie is getroffen?	Wie is betrokken?	Wie voelt zich betrokken?
- Nederlanders in quarantaine - Nederlanders in China - Bedrijven met locaties in China - Bedrijven die voor leveringen afhankelijk zijn van China	- Familie/vrienden van Nederlanders in quarantaine en in China - Werknemers/klanten van bedrijven die handelen met China	- Actieve burgers die zich (o.a. op Twitter) zorgen maken over het virus. - Algemeen publiek.

Karakterisering berichtgeving

- De media-aandacht voor het coronavirus is vergelijkbaar met gisteren. Diverse landelijke media onderhouden online een liveblog, zoals [NU.nl](https://www.nu.nl). Op Twitter werden in afgelopen 24 uur ca 2.100 berichten geplaatst over het coronavirus. Dat is een vergelijkbaar volume met gisteren.
- BZ noemt als voornaamste onderwerpen de economische gevolgen van de uitbraak van het virus, de Nederlanders die vastzitten op het cruiseschip in Japan en sociale onrust in China als gevolg van de overheidsaanpak van de crisis.
- Reuters en NOS.nl melden in verschillende berichten dat er enige sociale onrust is in China. De onrust is ontstaan na het overlijden van de arts Li Wen Liang, die het bestaan van het virus in december als eerste vaststelde. Zijn overlijden is trending topic in China op Weibo en WeChat, o.a. vanwege zijn jonge leeftijd van overlijden (34 jaar). Hij wordt een held genoemd 'die de waarheid durfde te spreken.' Volgens Reuters wordt er ook kritiek op de overheid gespuid en zijn er aanwijzingen dat de discussies op social media worden gecensureerd. Volgens NOS.nl wordt er op Weibo geroepen om vrijheid van meningsuiting. Een inspectiecommissie start een onderzoek naar "de kwesties die in verband worden gebracht met Li Wenliang", zo is vrijdag bekendgemaakt door het hoogste Chinese anticorruptieorgaan.
- Opnieuw berichten over de economische gevolgen van het uitbreken van het virus. Het Chinese staatsolie- en gasconcern CNOOC staakt de afname van vloeibaar aardgas van toeleveranciers Shell en Total. De centrale banken van de Filipijnen en Thailand verlagen hun belangrijkste rentetarieven. Daardoor hopen ze de economische klap van het virus opgedoken op te vangen. Nintendo en Chrysler voegen zich bij de lijst van bedrijven met leveringsproblemen.
- Enkele bronnen in het VK melden het gewijzigde Britse reisadvies voor China waarin wordt aangekondigd dat er een tweede vliegtuig wordt gestuurd om onderdanen te evacueren. In de berichtgeving wordt geen melding gemaakt van eventuele meereizende Nederlandse evacués.

Zie hieronder de belangrijkste nieuwe ontwikkelingen die naar voren komen in de media:

Aantallen

- Inmiddels zijn er meer dan 3.143 mensen besmet met 2019-nCoV, dat melden de Chinese autoriteiten vannacht. Het dodental in China is gestegen tot 636. In de provincie Hubei, waar het virus uitbrak, zijn 618 mensen omgekomen. Dat meldt de Chinese overheid. (ANP)

Aantallen op de Diamond Princess

- Het aantal mensen met het coronavirus op een cruiseschip de Diamond Princess is met 41 gestegen. In totaal zijn 61 mensen op het schip besmet met het longvirus. Volgens Tokio blijft het vaartuig tot 19 februari in quarantaine. Dat heeft de Japanse minister van Gezondheid bekendgemaakt. De grote stijging in het aantal patiënten wordt door de minister verklaard doordat alle testresultaten vrijdag binnen zijn gekomen. Op het schip zitten vijf Nederlanders. ANP vermeldt dat de Nederlandse ambassade in Tokio staat in nauw contact staat met de vijf. Het gaat volgens de Japanse publieke omroep NHK om 21 Japanners, acht Amerikanen, vijf Australiërs, vijf Canadezen, een Argentijn en een Brit. Het lijkt er daardoor op dat geen van de Nederlanders besmet is met het longvirus. (ANP)

Beschrijving in media van het virus

- Het schubdier is mogelijk een bron van het coronavirus zeggen Chinese onderzoekers. Het zoogdier wordt illegaal verhandeld voor zijn schubben en voor zijn vlees. (ANP)
- Het (ogenschijnlijk) beperkte effect van het coronavirus op kinderen komt – na eerdere aandacht – minder terug in de media.
- Datzelfde geldt voor de ontwikkeling van een vaccin; de vraag wanneer die beschikbaar is, is in de media meer op de achtergrond.

Politiek

- Minister Bruins heeft gebeld met enkele mensen die in quarantaine zitten in verband met het coronavirus. De bewindsman wilde onder meer weten 'hoe ze de dag doorkomen'. Ook heeft hij ze gevraagd of ze nog tips hebben over hoe ze de afgelopen tijd van informatie zijn voorzien.
- Het kabinet moet onderzoeken of het vliegverkeer van en naar China stilgelegd kan worden als de nood aan de man is, vindt de Tweede Kamer. Het kabinet voelt er vooralsnog niets voor het vliegverkeer van en naar China stil te leggen. Het benadrukt dat het aan luchtvaartmaatschappijen zelf is om te beslissen of ze hun vluchten willen schrappen. De WHO waarschuwt dat een zware maatregel als een vliegverbod om stevige argumenten vraagt, brengt verantwoordelijk minister Cora van Nieuwenhuizen stevast in herinnering. Maar KLM heeft juist na advies van de WHO besloten de vluchten tot en met 15 maart op te schorten, constateert de Kamer. Daarom zou het kabinet vliegmaatschappijen moeten "wijzen op de informatie waarop de KLM haar besluit heeft gebaseerd". (ANP)
- Kamerlid namens de Partij voor de Dieren, Eva van Esch, schrijft op [Twitter](#): "Unaniem aangenomen motie om oorzaak coronavirus (handel in wilde dieren) op agenda van volgende WHO vergadering te zetten. Stap in goede richting. @PartijvdDieren wil Europees importverbod in handel wilde dieren om volgende coronavirussen te voorkomen.."
- CDA-Kamerlid Anne Kuik deelt een video van zichzelf via [Twitter](#) en schrijft: "Het is nog koffiedik kijken #coronavirus , continue alertheid is de houding van de Nederlandse experts en de overheid aldus minister Bruins. Debat over 🍌 voorzorgsmaatregelen, super snel kunnen opschalen en hoe NL een vliegverbod kan uitvaardigen indien nodig". In de video zegt ze: "De hele wereld houdt zich bezig met het coronavirus. Ook wij hier in Nederland maken ons zorgen. We hebben vandaag een debat gehad en we hebben ook gehoord dat het belangrijk is dat we up-to-date blijven, want we weten nog niet alles over het virus en experts moeten elke dag kijken wat er nodig is om te zorgen dat voorzorgsmaatregelen worden genomen. En dat we weten wat we moeten doen als het coronavirus hier in Nederland zou voorkomen. Ik heb de minister gevraagd welke maatregelen hij neemt. Hebben we genoeg voorraden? Hebben we genoeg protocollen liggen om op te schalen als dat nodig is? En ik heb hem gevraagd: hoe zit het met het vliegverkeer? We zien dat KLM gestopt is met vliegen van Nederland naar China en andersom. Hoe zit dat met andere maatschappijen? En is het mogelijk als het noodzakelijk is om al het vliegverkeer stop te zetten? Hierover heb ik een motie ingediend. En tot slot, dit wil ik ook nog even kwijt. Het is ook heel lelijk hoe een virus een excuus voor mensen kan zijn om achterlijk gedrag te vertonen. Racisme richting Aziatische mensen. En dat accepteren we niet..."

Informatiebehoefte

RIVM / VWS / BZ

- Via de eigen social mediakanalen ontvangt VWS de afgelopen dagen relatief weinig berichten.
- Het ministerie van Buitenlandse Zaken wordt op Twitter niet of nauwelijks getagd in berichten over het coronavirus. Er zijn enkele vragen binnengekomen waarvoor webcare is ingezet.

Gedrag (Nederland)

- VNO-NCW en MKB Nederland organiseren een bijeenkomst voor ondernemers omtrent de uitbraak van het nieuwe coronavirus.
- Op sociale media worden discriminerende of racistische 'grapjes' gemaakt over Chinezen, maar het aantal berichten is laag.
- De uitbraak van het coronavirus heeft gevolgen voor Giethoorn, omdat veel Chinezen en andere Aziaten hun bezoek annuleren.
- De GGD Zuid-Holland Zuid kreeg afgelopen weken meerdere telefoontjes van ongeruste inwoners. Donderdagmiddag praatte de gezondheidsdienst en arts-microbioloog Inge Huijskens medisch specialisten en huisartsen bij over het virus.

Gedrag (buitenland)

- Media melden dat er enige sociale onrust is in China. De onrust is ontstaan na het overlijden van de arts Li Wen Liang, die het bestaan van het virus in december als eerste vaststelde. Een inspectiecommissie start een onderzoek naar "de kwesties die in verband worden gebracht met Li Wenliang", zo is vrijdag bekendgemaakt door het hoogste Chinese anticorruptieorgaan.
- De Japanse autobouwers Toyota en Honda willen hun fabrieken in China volgende week weer openen. De vestigingen moesten eerder nog worden gesloten vanwege de verspreiding van het nieuwe coronavirus.
- De Thaise minister van Volksgezondheid heeft vrijdag uitgehaald naar westerse toeristen die geen mondkapje dragen. Hij stelde voor om ze het land uit te zetten omdat ze anderen in gevaar brengen tijdens de uitbraak van het nieuwe coronavirus.
- Elektronikagigant Foxconn, die onder meer de iPhone van Apple maakt, gaat zich voor een deel richten op de productie van mondkapjes vanwege het nieuwe coronavirus. Naast Foxconn heeft ook de Amerikaanse autofabrikant General Motors laten weten mee te willen helpen aan een oplossing.
- De organisatoren van de Olympische Spelen van Tokio hebben een commissie samengesteld die zich bezighoudt met het coronavirus en de mogelijke gevolgen ervan voor het evenement. Samen met gezondheidsorganisaties wordt bekeken of de uitbraak van het virus een bedreiging vormt voor de Spelen die op 24 juli beginnen in de Japanse hoofdstad.
- In Azië hebben meerdere huisartsenposten hun deuren al gesloten vanwege gebrek aan mondkapjes.
- Journalisten en functionarissen die naar bijeenkomsten gaan waar de Russische president Vladimir Poetin aanwezig is, moeten hun temperatuur laten meten. Het gaat om een voorzorgsmaatregel vanwege de uitbraak van het nieuwe coronavirus.
- De berichten over het effect van het coronavirus op de arbeidsmarkt gaan vooral over situaties in het buitenland, bijvoorbeeld in Europa. Het Koreaans elektronicabedrijf LG heeft zijn medewerking aan verschillende beurzen ingetrokken.
- De WHO organiseert op 11 en 12 februari een bijeenkomst van deskundigen om te bespreken hoe de uitbraak van het coronavirus aangepakt moet worden. Het zal dan voornamelijk gaan over de ontwikkeling van een medicijn tegen het virus en een vaccin om te voorkomen dat mensen besmet raken. Tot op heden is er geen bekend medicijn voorhanden. De WHO zegt dat er zeer binnenkort een internationaal team naar China zal gaan voor nader onderzoek (schreef NU.nl al eerder).

Betekenisgeving

- In gesprek met minister Bruins geven de Nederlanders die in quarantaine in Nederland zitten aan dat zij 'goed' zijn opgevangen.
- Opnieuw berichten over de economische gevolgen van het uitbreken van het virus. Het Chinese staatsolie- en gasconcern CNOOC staakt de afname van vloeibaar aardgas van toeleveranciers Shell en Total. De centrale banken van de Filipijnen en Thailand verlagen hun belangrijkste rentetarieven. Daardoor hopen ze de economische klap van het virus opgedoken op te vangen. Nintendo en Chrysler voegen zich bij de lijst van bedrijven met leveringsproblemen. Economen van ING stellen dat de 'grootschalige angst' het grootste risico voor de economie vormt. Vrijdag wordt bekend dat het coronavirus de economische groei in China flink omlaag trekt.

Kredietbeoordelaar S&P Global verwacht dat het groeitempo van de op een na grootste economie van de wereld in 2020 terugvalt tot 5 procent. In China zijn tal van fabrieken en winkels momenteel gesloten en er gelden allerlei reisbeperkingen, waardoor veel Chinezen thuiszitten. Ook voor de wereldeconomie als geheel zal de economische vertraging in China gevolgen hebben. S&P is daarover minder concreet.

- In gesprek met [RTL](#) zegt Rode Kruis-medewerkers Jaap Timmer dat het een misvatting is dat de provincie Hubei wordt opgeofferd om de rest van China te redden. "De situatie speelt niet alleen in Hubei. In heel China komt is tekort aan medische hulp."
- Er is een discussie ontstaan over de effectiviteit van de mondkapjes.
- Elektronikagigant Foxconn spreekt van 'een oorlog tegen een epidemie waarin elke seconde telt'
- De Volkskrant wijdt een factcheck aan de video's waarin mensen in China plotseling omvallen door het coronavirus. De krant concludeert dat het onwaarschijnlijk is dat de omvallende mensen direct iets met de corona-uitbraak te maken heeft.
- Naar aanleiding van de
- Chinese burgers op sociale media hebben kritiek op de aanpak van en het gebrek aan transparantie over de crisis door de Chinese overheid. Een deel gebruikt de coronacrisis om grotere vrijheid van meningsuiting te eisen.
- Het overlijden van Li Wenliang is trending topic in China op Weibo en WeChat. Hij wordt een held genoemd 'die de waarheid durfde te spreken.' Volgens Reuters wordt er ook kritiek op de overheid gespuid en zijn er aanwijzingen dat de discussies op social media worden gecensureerd. Volgens NOS wordt er op Weibo geroepen om vrijheid van meningsuiting.
- Veel Chinezen zouden zich afvragen hoe een 34-jarige arts kan overlijden aan het virus. Het feit dat hij zelf arts was, kennis had over het virus, medische faciliteiten tot zijn beschikking had en toch stierf, baart veel Chinezen zorgen. NOS-correspondent Sjoerd den Daas licht daarbij uit dat de lijn, ook van de WHO, tot nu toe was dat vooral ouderen overlijden aan corona. Hij zegt ook dat er weliswaar wat dertigers zijn overleden, maar dat dat mensen waren met gezondheidsproblemen.
- ND herhaalt de berichtgeving van gisteren over het onderzoek van de Universiteit Leiden naar valse berichten over het coronavirus en discriminerende stereotypering van Chinezen. Onderzoeker Peter Burger stelt dat het aantal valse berichten tot nu meevalt, maar dat dit kan veranderen als het virus in Nederland opduikt. In de Provinciale Zeeuwse Courant staat een ingezonden brief van iemand die meent dat mensen met Chinese achtergrond of 'gewoon een Aziatisch uiterlijk' op grote schaal worden 'gepest' naar aanleiding van het Coronavirus.
- Een coronacartoon van de Leidse tekenaar Maarten Wolterink valt volgens het Leidsch Dagblad slecht bij Chinezen. Hij zou telefonisch en via Instagram worden bedreigd.
- Media zijn benieuwd naar de economische schade voor KLM. Branchemedium Zakenreis rekent voor wat de inkomstenderving zal zijn. Volgens [Zakenreis](#) komt het neer op minimaal vier miljoen euro per week.
- Chinese burgers op sociale media hebben aanhoudend kritiek op de aanpak van en het gebrek aan transparantie over de crisis door de Chinese overheid. Een deel gebruikt de coronacrisis om grotere vrijheid van meningsuiting te eisen.